

Lathund för hälsocentraler angående några sjukdomar som omfattas av smittskyddslagen

Lathund riktad till läkare och sjuksköterskor på hälsocentraler i Region Gävleborg för att underlätta handläggning kring de regler som finns i smittskyddslagen när det gäller några av de vanligaste smittsamma sjukdomarna.

Allmänna tips

Det finns mycket information att läsa på smittskyddsbladen. Förutom förhållningsregler för alla allmänfarliga sjukdomar finns även sjukdomsinformation riktad till både patient och läkare. Skriv ut smittskyddsblad till patienten och dokumentera i journalen att du gett förhållningsregler både muntligen och skriftligen, [Smittskyddsblad](#)

Smittskyddsanmälan görs i [SmiNet](#) se SmiNet – inloggning.

Använd ditt e-tjänstekort (siths kort) eller bank-id för inloggning. Om man saknar kod, ring eller mejla till Smittskydd.

Om patienten har reservnummer så måste du först välja ”annat nummer” på raden ovanför ”patient-ID”.

Klamydia, gonorré, syfilis och hiv ska anmälas med rikskod vilket kommer upp automatiskt på raden ”typ av patient-ID”. Rikskod består av patientens födelseår och fyra sista siffror i personnumret, ex 1985-1111.

Prov som bekostas av smittskydd, se länk [Prov som bekostas av smittskydd](#).

Smittskydd webbsida

[Smittskyddets webbsida](#) finns information om smittsamma sjukdomar, influensa-och pneumokockvaccinering, resistenta bakterier och mycket mer.

Se [Smittskydd A-Ö](#) för information om smittsamma sjukdomar och rutiner som berör smittskydd.

Vårdhygien

Vid smittspridning och hygienfrågor inom vården är det i första hand Vårdhygien som handlägger dessa frågor. Vårdenheterna ska kontakta Vårdhygien när man upptäcker en smittspårningspliktig sjukdom enligt Smittskyddslagen, exempelvis MRSA, VRE, ESBLcarba. Även vid fynd av influensa och tarmsmitta (ex clostridioides, EHEC, calici) rekommenderas kontakt med Vårdhygien.

Vårdhygien webbsida: [Vårdhygien](#)

Smittskydd kontakt uppgifter

[Kontakt Smittskydd](#)

Utredning av magtarmutbrott

Provtagning av personer med magsjuka är en viktig del i utredningen för att ta reda på orsaken till utbrottet. Vilka prov som bör tas kan variera från gång till gång, men oftast är det prov för bakterier och virus ibland även för parasiter. Provtagning bekostas av respektive hälsocentral.

Smittskydd kan efter överenskommelse bistå med att kontakta berörda hälsocentraler/vårdenheter och informerar om vilka prov som bör tas vid den aktuella utredningen. Provtagningen journalförs av respektive hälsocentral och provsvar angående virus och parasiter delges patienten av ansvarig läkare på hälsocentralen.

Laboratoriemedicins [provtagningsanvisningar](#) -länk

OBS! Ange kliniska data, ev utlandsresa, antibiotikabehandling samt om tarmpatogeninfektion är känd hos patienten eller någon i patientens närhet.			
Tarmpatogena bakterier	-Salm/Shig/Camp/Yers -Salmonella/Shigella -EHEC	Pappersremiss 2 Laboratoriemedicin Region Gävleborg	Faeces på E-swab (pinne)
	-C. difficilietoxin	Remiss enligt ovan	Faeces i burk
Virus	-Norovirus		
	-Rota- och adenovirus	Pappersremiss 2 Akademiska laboratoriet Uppsala	
	- Rota-, adeno-, astro-, noro-, och sapovirus "Gastroenteritvirus, utvidgad diagnostik"	Karolinska universitetslaboratoriet	Faeces i burk
Tarmparasiter	Giardia intestinalis, Entamoeba histolytica, Cryptosporidium sp Vid frågeställning av andra parasiter bör detta framgå av remissen.	Pappersremiss 1 Akademiska laboratoriet Uppsala	

Tabell med [Tabell med allmänfarliga, samhällsfarliga och anmälningspliktiga sjukdomar](#) -länk

Smittsamma sjukdomar, urval

Cryptosporidium, Yersinia

Anmälningspliktig och smittspårningspliktig

Campylobacter, EHEC, Salmonella och Shigella

Allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig

Vid ovanstående sjukdomar

1. Förhållningsregler
2. Smittspårning, fler som behöver provtas
3. Förskola på barn i aktuell ålder, telefonnummer? Har barnet varit där med symtom
4. Yrke? Hanterar oförpackade livsmedel
5. Finns fler i hushållet som hanterar oförpackade livsmedel professionellt
6. Smittland/smittort
7. Symtom, misstänkt smittdatum
8. Smittkälla

Provtagande läkare är ansvarig för att smittskyddsanmälan görs i SmiNet.
Ge muntliga och skriftliga förhållningsregler vid allmänfarlig sjukdom enligt smittskyddsblad. Finns på flera språk.

Behöver patienten sjukskrivas eller få läkemedelsbehandling utförs detta av läkare vid den provtagande enheten.

Om rådgivning gällande behandling, ta kontakt med [infektionsmottagningen](#) Gävle sjukhus.

Shigella ska i princip alltid antibiotikabehandlas till skillnad från de övriga, detta ansvarar provtagande läkare för. Läkemedlet är gratis för patienten. Märk receptet ”kostnadsfritt enligt SmL”. Se t.ex. [Läkemedelsboken](#) eller rådgör med infektionsmottagningen eller barnsjukvården om patienten är under 18 år.

Giardia

Allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig.

Provtagande läkare är ansvarig för att smittskyddsanmälan görs i SmiNet.
Ge muntliga och skriftliga förhållningsregler enligt smittskyddsblad. Finns på flera språk.

Glöm inte att ange i smittskyddsanmälan att du gett patienten förhållningsregler. Kom ihåg att ange att smittspårning är påbörjad.

Smittspårning enligt anvisningar i smittskyddsblad, t.ex. provtagning av nära hushållskontakter.

Alla med giardia ska behandlas. Läkemedlet är gratis för patienten. Märk receptet ”kostnadsfritt enligt SmL”.

Hepatit B

Allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig.

Provtagande läkare är ansvarig för att smittskyddsanmälan görs i SmiNet. Ge muntliga och skriftliga förhållningsregler enligt smittskyddsblad. Finns på flera språk.

Om det rör sig om en akut hepatit B ska infektionsjouren kontaktas omgående för vidare handläggning och smittspårning.

Ska alltid remitteras för uppföljning till infektionsmottagningen eller barnsjukvården om patienten är under 18 år, men innan remiss skrivs ska vissa åtgärder vidtas.

Påbörja smittspårning, dvs. kolla upp familjemedlemmar och sexualpartners för pågående hepatit B (HBsAg pos) eller om de har skydd mot hepatit B (positiv anti-HBc eller anti-HBs >10) och erbjud gratis vaccination för dem som inte har skydd sen tidigare.

Glöm inte att ange i smittskyddsanmälan att du gett patienten förhållningsregler. Ange i remissen och i din smittskyddsanmälan att du gjort ovanstående.

Hepatit C

Allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig.

Provtagande läkare är ansvarig för att smittskyddsanmälan görs i SmiNet. Ge muntliga och skriftliga förhållningsregler enligt smittskyddsblad. Finns på flera språk.

Om det rör sig om en akut hepatit C ska infektionsjouren kontaktas omgående för vidare handläggning och uppföljning.

Ska alltid remitteras för uppföljning till infektionsmottagningen eller barnsjukvården om patienten är under 18 år.

Kan ibland vara svåra att smittspåra men erbjud hepatit C-provtagning av partner och om det gäller person med pågående missbruk bör de som delat injektionsverktyg testas. Denna smittspårning kan överlåtas till infektionsmottagningen.

Glöm inte att ange i smittskyddsanmälan att du gett patienten förhållningsregler. Ange i remissen och i smittskyddsanmälan hur långt du kommit vad gäller smittspårningen.

Multiresistenta sjukdomar

ESBL

Inte anmälningspliktig för enheten, endast för labbet. Ej smittspårningspliktig.

ESBL-carba

Anmälningspliktig och smittspårningspliktig.

Specialfall, handläggs alltid i samråd med Vårdhygien och Smittskydd.

MRSA

Allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig.

Provtagande läkare är ansvarig för att smittskyddsanmälan görs i SmiNet.

Ge muntliga och skriftliga förhållningsregler enligt smittskyddsblad. Finns på flera språk.

Ska alltid remitteras till infektionsmottagningen.

Ange i remissen om patienten har riskfaktorer (t.ex. eksem, sår, infarter), aktuellt yrke eller utbildning, familjekonstellation, tolkbehov osv. Smittspårning innebär i regel MRSA-screening av hushållskontakter, kom överens med infektionsmottagningen om vem som ska ta dessa prover.

Eventuell antibiotikabehandling av MRSA infektion är gratis för patienten. Märk receptet ”kostnadsfritt enligt SmL”.

Glöm inte att ange i smittskyddsanmälan att du gett patienten förhållningsregler samt om patienten är remitterad till infektionsmottagningen.

Nyupptäckta fall i vård och omsorg handläggs alltid i samråd med Vårdhygien.

VRE

Anmälningspliktig och smittspårningspliktig.

Provtagande läkare är ansvarig för att smittskyddsanmälan görs i SmiNet.

Ge muntliga och skriftliga förhållningsregler enligt smittskyddsblad. Finns på flera språk.

Specialfall, nyupptäckta fall handläggs alltid i samråd med Vårdhygien.

STI-sjukdomar

Gonorré

Allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig.

Provtagande läkare är ansvarig för att smittskyddsanmälan görs i SmiNet.

Ge muntliga och skriftliga förhållningsregler enligt smittskyddsblad. Finns på flera språk.

Ska alltid remitteras till könsmottagningen internt 026 154217.

Ring könsmottagningen och skicka även en akut remiss för vidare utredning, behandling och smittspårning. Påbörja ingen behandling, könsmottagningen kommer att kalla patienten snarast, ta kompletterande prov och behandla.

Behandlingen som könsmottagningen ger är kostnadsfri för patienten.
Kurator på könsmottagningen gör kompletterande smittskyddsanmälan och smittspårning.

HIV

Allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig.

Provtagande läkare är ansvarig för att smittskyddsanmälan görs i SmiNet.
Ge muntliga och skriftliga förhållningsregler enligt smittskyddsblad. Finns på flera språk.

Alla patienter med hiv ska handläggas av infektionsmottagningen
Ring till infektionsmottagningen och skicka även en remiss. Patient kommer att kallas till infektionsmottagningen inom några dagar. Infektionsmottagningen gör kompletterande smittskyddsanmälan och sköter smittspårningen.

Klamydia

Allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig.

Provtagande läkare är ansvarig för att smittskyddsanmälan görs i SmiNet.
Ge muntliga och skriftliga förhållningsregler enligt smittskyddsblad. Finns på flera språk.

Gör smittskyddsanmälan och ge patienten förhållningsregler muntligt och skriftligt enligt smittskyddsblad.

Patienten remitteras till certifierade smittspårare, se länk till [certifierade partnerspårare](#).
Smittspåraren ordnar med behandling som är kostnadsfri för patienten och det kommer att stå ”kostnadsfritt enligt SmL” på receptet.

Personer upp till 23 år remitteras till ungdomsmottagning/könsmottagning. Över 23 år remitteras till könsmottagningen/familjecentrum.

Syfilis

Allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig.

Provtagande läkare är ansvarig för att smittskyddsanmälan görs i SmiNet.
Ge muntliga och skriftliga förhållningsregler enligt smittskyddsblad. Finns på flera språk.

Ska alltid remitteras till könsmottagningen 026 154217.
Ring könsmottagningen och skicka även en akut remiss för vidare utredning, behandling och smittspårning. Påbörja ingen behandling, könsmottagningen kommer att kalla patienten snarast, ta kompletterande prov och behandla.

Behandlingen som könsmottagningen ger är kostnadsfri för patienten.

Kurator på könsmottagningen gör kompletterande smittskyddsanmälan och smittspårning.

Några andra sjukdomar

Kikhosta

Anmälningspliktig och smittspårningspliktig.

Provtagande läkare är ansvarig för att smittskyddsanmälan görs i SmiNet. Ge patienten/vårdnadshavaren information, använd gärna smittskyddsblad för patient.

Mycket viktigt att ta reda på om det finns spädbarn som kan ha utsatts för eller riskerar att utsättas för smitta. I så fall krävs omedelbar handläggning med behandling eller profylax.

Ta även reda på om det finns någon gravid kvinna som kan ha blivit utsatt för smitta. Den gravida överför inte kikhosta till sitt foster, men däremot kan barnet bli smittat omedelbart efter födseln av mamman, eller av någon annan i dess närhet. Antibiotika bör ges om hon insjuknar sent i graviditeten.

Ange i smittskyddsanmälan hur långt du kommit vad gäller smittspårningen och skriv gärna under övrig information om ev. vidtagna åtgärder.

[Smittskyddets webbsida om kikhosta](#)

Rekommendationer för att [förebygga kikhosta hos spädbarn](#) – Folkhälsomyndigheten.

Tuberkulos

Aktiv tuberkulos är allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig.

Handläggs av infektionsmottagningen.

Latent tuberkulos är inte anmälningspliktig, remiss skickas till infektionsmottagning för vidare handläggning.

Länkar/kontaktuppgifter

Smittskyddets webbsida	Smittskyddets webbsida
Smittskyddanmälan SmiNet	Smittskyddsanmälan
Smittskyddsblad	Smittskyddsblad
Smittskydd A-Ö information	Smittskydd A-Ö
Laboratoriemedicin provtagning anvisningar	Provtagningsanvisningar
Prov som bekostas av Smittskydd	Prov som bekostas av smittskydd
Certifierade partnerspårare	Certifierade partnerspårare
Kontaktuppgifter	
Smittskydd	Kontakta Smittskydd
Vårdhygien	Kontakt Vårdhygien
Infektionsmottagning Gäve sjukhus	Kontakt Infektionsmottagningen
Könsmottagningen internt	026 154217